

Latvijas Republika
Izglītības un zinātnes ministrija
RĒZEKNES TEHNOLOĢIJU AKADĒMIJA
AUSTRUMLATVIJAS TEHNOLOĢIJU VIDUSSKOLA
Reģ.nr. 3113803087
Atbrīvošanas aleja 90, Rēzekne, LV-4601
Tālrunis +371 26464059, e-pasts atv@rta.lv, <http://www.atv.rta.lv>

AUSTRUMLATVIJAS TEHNOLOĢIJU VIDUSSKOLAS AUDZINĀŠANAS DARBA PROGRAMMA

2021.- 2024. gadam

Rēzekne

2021

Normatīvie akti un metodiskie norādījumi audzināšanas darba īstenošanai

Normatīvais dokuments	Stājas spēkā	Nosaukums
Saeima ir pieņēmusi un Valsts prezidents izsludinājis likumu	01.06.1999.	Izglītības likums
Saeima ir pieņēmusi un Valsts prezidents izsludinājis likumu	14.07.1999.	Vispārējās izglītības likums
Saeima ir pieņēmusi un Valsts prezidents izsludinājis likumu	22.07.1998.	Bērnu tiesību aizsardzības likums
ANO	02.09.1990.	BĒRNU TIESĪBU KONVENCIJA
MK noteikumi Nr.1338	28.11.2009.	Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos
MK noteikumi Nr.89	04.02.2011.	Kārtība, kādā izglītības iestāde informē izglītojamo vecākus, pašvaldības vai valsts iestādes, ja izglītojamais bez attaisnojoša iemesla neapmeklē izglītības iestādi
MK noteikumi Nr. 416	03.09.2019.	Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem
MK noteikumi Nr. 480	26.07.2016.	Izglītojamo audzināšanas vadlīnijas un informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtība
MK noteikumi Nr.436	22.06.2021.	Par Izglītības attīstības pamatnostādņem 2021.-2027. gadam
VISC Metodiskais līdzeklis	2016.	Klases stundu programmas paraugs
VISC Metodiskais līdzeklis	2016.	Ieteikumi klases stundu programmas īstenošanai
VISC Metodiskais līdzeklis	2018.	Atbalsta materiāli pilsoniskās audzināšanas un pilsoniskās līdzdalības sekmēšanai

Austrumlatvijas Tehnoloģiju vidusskolas Attīstības plāns
 Austrumlatvijas Tehnoloģiju vidusskolas Nolikums
 Austrumlatvijas Tehnoloģiju vidusskolas Iekšējās kārtības noteikumi

AUDZINĀŠANAS DARBA PRIORITĀTES, MĒRĶI UN ORGANIZĀCIJA

2021./2022. m.g.	2022./2023. m.g.	2023./2024. m.g.
<p>Mērķis: nodrošināt jēgpilnus un mērķtiecīgi organizētus ārpusstundu pasākumus, klases stundas izglītojamo pilsoniskajā, patriotiskajā un valstiskajā audzināšanā, Eiropas piederības apziņas veicināšanā sadarbībā ar visiem mācību priekšmetu skolotājiem, kā arī atbalstīt karjeras izglītību.</p>	<p>Mērķis: skolas pozitīva tēla veidošana sabiedrībā, iedzīvinot mācību stundās, ārpusstundu nodarbībās un skolēnu, skolotāju un vecāku savstarpējās attiecībās vērtības: radošums, inovācijas un izaugsme, pilsoniskā līdzdalība, tolerance, atbildība un cieņa.</p>	<p>Mērķis: nodrošināt iespēju katram izglītojamajam kļūt par krietnu cilvēku, tikumisku, rīcībspējīgu un atbildīgu personību sabiedrībā, veicināt izglītojamā izpratni par vērtībām un tikumiem, sekmējot to praktizēšanu, bagātināt kultūrvēsturisko pieredzi, stiprināt piederību un lojalitāti Latvijas valstij un tās Satversmei.</p>
<p>Uzdevumi</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Skolas pašpārvaldes iedrošināšana, līdzatbildības uzņemšanās. 2. Organizēt saturīgus, Latvijas valstij lojālus un mūsdienīgus pasākumus, kas skolēnos stiprinātu patriotisma jūtas, iesaistot skolēnu pašpārvaldi, pedagogus. 3. Mērķtiecīgu karjeras pasākumu integrācija. 4. Sadarbība ar skolēnu vecākiem, Skolas Padomi, Rēzeknes valstspilsētas Jauniešu domi, EPVS, citām organizācijām un citu skolu izglītojamo pašpārvaldēm. 5. Skolas tradīciju veicināšana un uzturēšana. 6. Interesu izglītības veicināšana. 	<p>Uzdevumi</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aktīva sadarbība ar Rēzeknes valstspilsētas Jauniešu domi. 2. Mērķtiecīgu karjeras pasākumu integrācija. 3. Valstiskās un Eiropas piederības apziņas veidošana. 4. Demokrātiskas pārvaldes sistēmas veidošana. 5. Sadarbība ar skolēnu vecākiem, Skolas Padomi, Rēzeknes valstspilsētas Jauniešu domi, EPVS, citām organizācijām un citu skolu izglītojamo pašpārvaldēm. 	<p>Uzdevumi</p> <p>Veicināt izglītojamo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) spēju brīvi un patstāvīgi domāt, attīstot kritisko domāšanu, morālo spriestspēju un sekmējot atbildīgu rīcību; 2) sevis apzināšanos, savas gribas audzināšanu, pašpilnveidi un pozitīvu pašvērtējumu, pašaudzināšanu mūža garumā; 3) pašdisciplīnu, izpratni par pienākumiem un tiesībām, sekmēt to ievērošanu; 4) piederību Latvijas, Eiropas un pasaules kultūrtelpai, izpratni par vispārcilvēciskajām vērtībām, latvisko dzīvesziņu, kultūras mantojumu, tradīcijām un to saglabāšanu, līdzdalību kultūras mantojuma un tradīciju pārnēsē un latviskās kultūrtelpas attīstībā mūsdienās; 5) sadarbību izglītošanās procesā un ārpus tā, pilsonisko līdzdalību demokrātiskas sabiedrības nostiprināšanā; 6) atbildību par dabas un apkārtējās vides aizsardzību un ilgtspēju.

Audzināšanas procesā būtiskākie izkopjamie un praktizējamie tikumi ir:

- **atbildība** - griba un spēja paredzēt savas izvēles un rīcības sekas un rīkoties, respektējot cita cilvēka cieņu un brīvību;
- **centība** - čaklums, uzcītība, rūpība un griba jebkuru darbu veikt pēc iespējas mērķtiecīgāk, kvalitatīvāk un produktīvāk;
- **drosme** - izlēmība, baiļu pārvarēšana, rakstura stingrība, situācijas novērtēšana un cieņpilna rīcība, uzņēmība, centieni pēc taisnīgā un labā;
- **godīgums** - uzticamība, patiesums, vārdu un darbu saskaņa;
- **gudrība** - māka izmantot zināšanas labā veicināšanai savā un sabiedrības dzīvē;
- **laipnība** – pieklājība un atsaucība pret citiem;
- **līdzcietība** - attīstīta empātija, vēlme iejusties otra pārdzīvojumos un aktīvs atbalsts;
- **mērenība** - rīcības un uzskatu līdzsvarotība, spēja nošķirt saprātīgas vēlmes no nesaprātīgām un atteikties no nevajadzīgā; atturēšanās no tā, kas traucē personas attīstību;
- **savaldība** - pašregulācija, uzvedības un emociju izpausmju kontrole un vadība, respektējot savu un cita cilvēka cieņu un brīvību;
- **solidaritāte** - savstarpējs atbalsts un rīcības saskaņotība, rūpes par savu, citu un kopīgu labumu, demokrātisks dialogs ar citiem;
- **taisnīgums** - godprātīga lemšana, cilvēktiesību un citu saprātīgu interešu un morāles normu ievērošana;
- **tolerance** - iecietība, vēlme izprast atšķirīgo (piemēram, cilvēka ārējo izskatu, veselības stāvokli, uzvedību, viedokli, ticību, paražas).

Caurviju prasmes:

- pašizziņa un pašvadība
- domāšana un radošums
- sadarbība un līdzdalība
- digitālās prasmes

Izglītojamo audzināšanu īsteno:

- mācību stundās, klases audzinātāja stundā, ārpusstundu nodarbībās, starpbrīžos, interešu izglītības programmās, dažādos skolas organizētajos pasākumos un projektos, ikdienas sadzīves situācijās;
- pievēršot uzmanību skolēnu sociāli emocionālajai audzināšanai – savstarpējo attiecību kultūrai, konfliktu risināšanai, vardarbības mazināšanai, iecietības veicināšanai, savu pienākumu un tiesību ievērošanai, pamatvērtību popularizēšanai (klases stundas, diskusijas, pieredzes apmaiņa, lomu spēles, tikšanās ar speciālistiem, labdarības akcijas);
- atbalstot Skolēnu parlamenta (SP) darbību un veicinot pieredzes popularizēšanu, nodrošinot SP lomu skolas dzīves jautājumu risināšanā, spēju brīvi un patstāvīgi domāt un atbildīgi rīkoties, pašdisciplīnu, izpratni par pienākumiem un tiesībām (informēšana, pasākumu organizēšana, aptaujas u.c.);
- veicinot skolā interešu izglītības programmu daudzveidību un to īstenošanu atbilstoši skolēnu interesēm (interesu izglītības programmu piedāvājums, piedalīšanās skolas un ārpuskolas pasākumos, valsts skatēs un konkursos);

- attīstot attieksmi pret darbu kā personības veidošanās veidu, organizējot pasākumus karjeras izglītības īstenošanā (Karjeras izglītības stundas, Ēnu dienas, klases stundas, atvērto durvju dienas, konsultācijas, anketēšana, ekskursijas, tikšanās ar skolas absolventiem, augstāko izglītības iestāžu pārstāvjiem, vietējo uzņēmumu darbiniekiem);
- attīstot izglītojamo atbildību par dabas un apkārtējās vides aizsardzību;
- attīstot cieņu pret dzīvību, sevi un citiem, drošu paradumu izkopšanu, organizējot pasākumus skolēniem par drošības jautājumiem un rīcību ekstremālos apstākļos, veselīgu dzīvesveidu un atkarību profilaksi (tikšanās, praktiskas nodarbības, klases stundas, konkursi, mācību ekskursijas u.c.).

Pedagogs audzināšanas mērķa un uzdevumu īstenošanā:

- ir profesionāli neatkarīgs un atbildīgs par izglītības procesā izmantojamās informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvēli un to atbilstību izglītojamā audzināšanas mērķim un uzdevumiem;
- ir objektīvs, lojāls Latvijas valstij un tās Satversmei, neveic aģitāciju, ievēro politisko un reliģisko neitralitāti;
- ar savu rīcību un pausto viedokli nediskreditē izglītības iestādi un valsti;
- pilnveido savu profesionālo kompetenci audzināšanas jautājumos, kā tas norādīts pedagoga vispārējo kompetenču modulī.

Skolas vadība un skolas atbalsta personāls sniedz atbalstu klašu audzinātājiem un pedagogiem:

- veicina pedagogu profesionālo pilnveidi (semināri, kursi, konferences, projekti);
- organizē pasākumus pedagogu labās prakses un pieredzes apkopošanai un popularizēšanai audzināšanas darba jautājumos;
- attīsta un meklē jaunas darba formas sadarbībai ar skolēnu ģimenēm: rosina skolēnus iesaistīties paaudžu sadarbības veicināšanā un sabiedrības vienotības radīšanā (radošās darbnīcas, sapulces, koncerti, konferences, vecāku vakari, vecāku vadītās darbnīcas u.c.);
- veicina sadarbību ar audzināšanas darbā iesaistītajām institūcijām.

Sadarbība ar vecākiem:

- Organizē un pārrauga skolas administrācija:
  - skolas padomes sanāksmes, ne mazāk kā divas reizes gadā;
  - nākamo desmito klašu skolēnu un vecāku tikšanās;
  - vecāku kopsapulces (ne mazāk kā divas reizes gadā);
  - individuālās tikšanās ar vecākiem pie administrācijas – pēc nepieciešamības;
  - skolas pasākumi (skolas un interešu izglītības darba plāns mācību gadam) – vecāku līdzdalība un piedalīšanās; informācijas sniegšana vecākiem – e-klasē, skolas interneta vietnē, skolas sociālajās vietnēs.
- Organizē klases audzinātājs, pārrauga skolas administrācija:
  - klases vecāku sanāksmes (ne retāk kā 2 reizes gadā);
  - individuālās sarunas ar vecākiem – pēc skolotāja vai vecāku iniciatīvas (ieraksts e-klasē vai individuālās sarunas);
  - konfidenciālās sarunas ar priekšmetu skolotājiem, klases audzinātāju – pēc skolotāja vai vecāka iniciatīvas;

- informācijas sniegšana un saņemšana – individuālās sarunas, e-klasē (sekmes, uzvedība, kavējumi un cita aktuālā informācija);
- neformālie klases pasākumi (klases mācību ekskursijas, klases vakari, tematiskās pēcpusdienas) – līdzdalība pasākumu organizēšanā un piedalīšanās tajos, izvērtēšana.

Klases audzinātājs sadarbībā ar pedagogisko un skolas atbalsta personālu attīsta šādas skolēnu kompetences:

- pašattīstības kompetenci (spēju izprast pašam sevi, virzīt savu attīstību);
- sociālo kompetenci (prasmi analizēt sociālos procesus, prasmi iekļauties sabiedrībā, risināt konfliktus, veidot sadarbības un saziņas prasmes u.c.);
- ētisko kompetenci (spēju apzināties vērtības un veidot kritisku attieksmi, pārdomātus spriedumus par sevi un citiem);
- eksistenciālo kompetenci (spēju atbilstoši rīkoties ekstremālās un sadzīves situācijās, izkopt veselīga dzīvesveida ieradumus u.c.);
- kultūras kompetenci (spēju izprast un pārmantot kultūrvēsturisko pieredzi).

Klases audzinātāja darba pienākumi:

- Izstrādāt un īstenot klases audzinātāja programmu saskaņā ar skolas galvenajiem uzdevumiem, audzināšanas darbības programmu, skolēnu vecumposma īpatnībām, vajadzībām un interesēm.
- Plānot un vadīt klases audzinātāja stundas, iepazīstinot skolēnus ar skolas iekšējās kārtības noteikumiem un citiem skolas iekšējiem normatīvajiem aktiem, aktualizējot ikdienā skolēnu tiesības un pienākumus.
- Veikt drošības instruktāžas.
- Informēt par aktualitātēm izglītības iestādes dzīvē.
- Analizēt skolēnu mācību sasniegumus un disciplīnu, viņu izaugsmes dinamiku, motivējot skolēnus apgūt zināšanas, veidot kompetences, izkopt iemaņas, prasmes un veidot pozitīvu attieksmi pret sevi un apkārtējiem.
- Pārzināt izglītojamo vispārējo veselības stāvokli.
- Veicināt klases kolektīva saliedēšanu, kopīgi ar skolēniem organizējot klases pasākumus (ekskursijas, tikšanās, klases vakari u.c.) un veidojot klases tradīcijas.
- Iesaistīt skolēnus izglītības iestādes organizētajos ārpusstundu pasākumos un atbildēt par skolēnu drošību tajos.
- Rosināt skolēnus iesaistīties skolēnu pašpārvaldē.
- Nekavējoties ziņot par bērnu tiesību pārkāpumiem skolas vadībai vai attiecīgajiem pašvaldības vai valsts bērnu tiesību aizsardzības speciālistiem.
- Sadarbībā ar vecākiem vai personām, kas viņus aizstāj, sniegt atbalstu savas audzināmās klases skolēniem, ievērojot skolēnu individuālās īpatnības, sekmējot viņu personības attīstību u.c.
- Izmantot likumus un tiesiskos aktus bērnu aizsardzībai.
- Ievērot ētikas prasības saskarsmē ar skolēniem, viņu vecākiem un kolēģiem.
- Sadarboties ar citiem skolotājiem, veikt darba pašvērtējumu un regulāri paaugstināt savu profesionālo kompetenci.

- Savlaicīgi un sistemātiski nodrošināt obligātās dokumentācijas kvalitatīvu izpildi un sniegt precīzu nepieciešamo informāciju skolas vadībai.
- Saskaņā ar VISC izstrādāto materiālu “Ieteikumi klases stundu programmas īstenošanai” klases stundās aplūkojamās tēmas ir:
  - Sevis izzināšana un pilnveidošana
  - Piederība valstij
  - Pilsoniskā līdzdalība
  - Karjeras izvēle
  - Veselība un vide
  - Drošība
- (ietverot arī līderību, kritisko domāšanu, radošo domāšanu, finanšu pratību un uzņēmējspējas).

Klases audzinātāja dokumenti:

- Klases audzināšanas darba plāns (izklājlappās pa mēnešiem)
- Klases elektroniskais žurnāls.
- Kavējumu kopsavilkums e-klasē.
- Skolēnu izpētes materiāli (apkopojums un analīze).
- Materiāli par audzināšanas darbu klasē (prezentācijas, kl. stundu plāni u.c.).
- Vecāku sapulču protokoli, individuālais darbs ar vecākiem.
- Skolēnu personu lietas.
- Instruktažas.
- Ārpusstundu aktivitāšu materiāli (foto, diplomu, pateicības un citi apstiprinājumi par klases aktivitāti un dalību dažādos pasākumos, konkursos, skatēs u.c.

Austrumlatvijas Tehnoloģiju vidusskolas (ATV) skolēnu obligātās instruktažas

ATV drošības instruktaža saskaņā ar skolas dibinātāja – Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas (RTA) izstrādātajām instrukcijām un RTA noteiktajā kārtībā.

ATV iekšējie normatīvie akti kā instruktaža skolēniem.

N.p.k.	Normatīvais akts	Laiks
1.	Austrumlatvijas Tehnoloģiju vidusskolas nolikums	2x gadā
2.	ATV iekšējās kārtības noteikumi	2x gadā
3.	Rēzeknes pilsētas sabiedriskās kārtības noteikumi	2x gadā
4.	ATV vienotas prasības izglītojamo mācību sasniegumu uzskaitē, vērtēšanā un kavējumu uzskaitē	1.semestra laikā
5.	MK noteikumi par izglītojamo uzņemšanu un pārceļšanu nākamajā klasē	1.semestra laikā
6.	Rīkojums par diagnosticējošiem un mācību gada noslēguma pārbaudes darbiem ATV	1.semestra laikā

Austrumlatvijas Tehnoloģiju vidusskolas audzināšanas darbības programma

Izglītības likums, Valsts pamatizglītības standarts, Valsts vispārējās vidējās izglītības standarts un mācību priekšmetu standarti nosaka ikviena pedagoga iesaistīšanos un atbildību audzināšanas darbībā. Izglītības iestādes attīstības stratēģija, mērķi un uzdevumi nodrošina audzināšanas darbību, kas sekmē katra skolēna harmonisku un vispusīgu attīstību.

Klases audzinātājs vistiešāk veic audzināšanas darbību un sniedz atbalstu savas audzināmās klases skolēniem. Viņš sadarībā ar skolēnu vecākiem, skolas pedagogiem un atbalsta personālu un valsts un/vai pašvaldību atbildīgām institūcijām risina ar skolēnu personības veidošanu un attīstību saistītus jautājumus, vienlaicīgi rūpējoties par pedagoģiski un psiholoģiski labvēlīgu klases vidi un saliedētu klases kolektīvu.

Klases audzinātājs, ņemot vērā skolēnu vajadzības, skolas izglītības programmas, valsts un skolas izvirzītās prioritātes, izstrādā savu audzināšanas darbības programmu, kurā plāno:

- klases stundas;
- skolēnu izpēti;
- skolotāju, atbalsta personāla (pedagogs – karjeras konsultants, skolas medmāsa), skolēnu un vecāku sadarbību,
- ārpusstundu aktivitātes.

Audzināšanas darbības programmā noteikts audzināšanas darbības mērķis un uzdevumi, stundu tēmas un paredzamais rezultāts. Nepieciešamo stundu skaitu tēmu apguvei izvēlas klases audzinātājs, ņemot vērā klases vajadzības.

Ieteicamais stundu skaits

Klases stundu temati	Klase un stundu skaits		
	10.	11.	12.
Sevis izzināšana un pilnveidošana	5	5	5
Piederība valstij	6	6	6
Pilsoniskā līdzdalība	6	6	6
Karjeras izvēle	6	6	6
Veselība un vide	7	7	6
Drošība	5	5	4

Programmas mērķis

Klases stundu mērķtiecīga un pēctecīga plānošana un īstenošana, attīstot skolēnos dzīves prasmes un veidojot viņos attieksmi pret sevi, ģimeni, klasi, skolu, vidi, darbu, kultūru, sabiedrību, valsti.

Klases stundu tēmas

- Sevis izzināšana un pilnveidošana
- Piederība valstij
- Pilsoniskā līdzdalība
- Karjeras izvēle
- Veselība un vide
- Drošība

Izmantojamās metodes un darba formas audzināšanas darbā

Klases audzinātāji izmanto daudzveidīgas un interaktīvas mācību metodes:

- Izpratnes veidošanai - sistemātisks izklāsts, pārrunas, literatūras izmantošana un lasīšana, diskusijas u.c.
- Attieksmes veidošanai – situāciju analīze, pašanalīze, mācību ekskursijas, pārgājieni.
- Prasmju veidošanai – demonstrējumi, novērojumi brīvā dabā, lomu spēles, grupu darbs, pētījumi, projektu metode, akcijas, tikšanās, konkursi, draudzības pasākumi.
- Darba formas – audzināšanas stundas, svētku dienas, skolas pasākumi, tematiskās dienas, sporta pasākumi, organizatoriskie- radošie projekti, zinātniski pētnieciskie darbi, praktiskais darbs, anketēšanas, aptaujas, portfolio u.c.

KLASES STUNDU TĒMAS

SEVIS IZZINĀŠANA UN PILNVEIDOŠANA

Mērķis: sniegt atbalstu skolēnam sevis izzināšanas un mērķtiecīgas pašattīstības procesā.

Uzdevumi:

- Radīt skolēnam iespēju;
- izprast pašam sevi, apzināties savas attieksmes un rīcību;
- iegūt pieredzi, kā veidot pašam savu dzīvi, attiecības ar sevi un citiem;
- attīstīt pašapziņu;
- domāt un rīkoties patstāvīgi, uzņemt atbildību par savu rīcību.

Nr.	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem
1.	Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte	<ul style="list-style-type: none"> • Prot analizēt savu pašvērtējumu un apzinās tā nozīmi personības izaugsmē un attiecību veidošanā. • Apzinās savu identitāti un personīgo potenciālu, ir pozitīva attieksme pret sevi un dzīvi. • Apzinās sevi, savas jūtas, prot tās mērķtiecīgi vadīt.	Psiholoģija <ul style="list-style-type: none"> • Izprot stresa vadīšanu. • Atpazīst un raksturo dažādas emocijas un jūtas, atšķirīgus garastāvokļus. Filozofija <ul style="list-style-type: none"> • Zina un prot salīdzināt dažādas cilvēka būtības izpratnes filozofijā. Ētika <ul style="list-style-type: none"> • Izprot savas patības veidošanas nepieciešamību.
2.	Mērķtiecība. Zinātkāre	<ul style="list-style-type: none"> • Analizē un pieņem lēmumus, izvirza prioritātes, kas sekmē mērķu sasniegšanu. • Apzinās savu lēmumu darbības sekas, spēj sekot saviem nodomiem un mērķiem.	Psiholoģija <ul style="list-style-type: none"> • Zina katra kognitīvā procesa lomu un funkcijas dažādu veidu zināšanu un prasmju apguves procesā.

3.	Savstarpējās attiecības	<ul style="list-style-type: none"> •Veido cieņpilnas un atbalstošas savstarpējās attiecības. •Kritiski izvērtē savstarpējo attiecību veidošanos reālajā un virtuālajā saziņas vidē/ sociālajos tīklos, izvairoties no emocionālās un fiziskās vardarbības. •Prot risināt konfliktus, meklējot kompromisu un pieņemot atbildīgus lēmumus. 	<p>Psiholoģija</p> <ul style="list-style-type: none"> •Zina aizspriedumu negatīvo ietekmi. •Zina efektīvas saskarsmes priekšnosacījumus. •Analizē cilvēka uzvedību no novēroto kognitīvo procesu, emociju un motivācijas izpausmju viedokļa. <p>Filozofija</p> <ul style="list-style-type: none"> •Spēj salīdzināt dažādas izpratnes par izzīņu. <p>Ētika</p> <ul style="list-style-type: none"> •Izprot ētiskās problēmas informācijā un komunikācijā. <p>Kultūras pamati</p> <ul style="list-style-type: none"> •Ir tolerancepret dažādām kultūrām un prot veidot pozitīvas attiecības ar dažādu kultūru un reliģiju pārstāvjiem.
4.	Konfliktu risināšana	<ul style="list-style-type: none"> •Prot izmantot dažādus saskarsmes paņēmienus konflikta situācijās, kontrolēt un vadīt savu rīcību un emocijas konfliktā, argumentēt savu viedokli. 	<p>Psiholoģija</p> <ul style="list-style-type: none"> •Zina konfliktu cēloņus, attīstību un risināšanas stratēģijas. •Izmanto dažādus saskarsmes paņēmienus un atpazīst saskarsmes šķēršļus modelētajā situācijā. • Spēj piedāvāt konflikta risināšanas variantus un nepieciešamības gadījumā uzņemties konflikta risināšanas vadību.
5.	Ētiskās vērtības	<ul style="list-style-type: none"> •Ievēro taisnīguma, godīguma principu un darba tikumu. •Saskaņo savas vērtības ar vispārcilvēciskajām vērtībām (LR Satversmes preambula) 	<p>Filozofija</p> <ul style="list-style-type: none"> •Prot pamatot un argumentēt savu viedokli jautājumā par absolūtām un relatīvām vērtībām. •Prot pamatot savu vērtību izvēli. <p>Ētika</p> <ul style="list-style-type: none"> •Prot kritiski un radoši rīkoties dažādās situācijās, pamatojoties uz tikumisko izvēli.

Ieteicamā literatūra un informācijas avoti:

1. Alens Dž, NerreDž. Skolēnu izaugsmes veicināšana. Palīgs klases audzinātājam.-R.:Skolu atbalsta centrs, 2000
2. Aleksejeva G.Konfliktsituācijas izglītības procesā. –R.:RaKa, 2010
3. Andersone R. Pusaudžu sociālo prasmju veidošanās.–R.:RaKa, 2004

4. Ādlers A. Individuālpsiholoģija skolā. Lekcijas skolotājiem un audzinātājiem.-R.:Zvaigzne ABC, 2001
5. Borns L., Ruso N. Psiholoģija (Mācību grāmata).-R.:RaKa, 2005
6. Čehlovs M. Vidusskolēnu pašnoteikšanās attīstības humanitārie aspekti.-R.:RaKa, 2011
7. Daniela L. Skolēni un mācību disciplīna.-R.:RaKa, 2009
8. Daudzpusīgā intelekta teorija skolā. Pieredzes materiāls.-R.:Skolu atbalsta centrs, 2000
9. DiksoneA.Grūtās sarunas.-R.:Zvaigzne ABC, 2007
10. Dūka M. Psihes bioloģiskie pamati.-R.:RaKa, 2005
11. FišersR. Mācīsim bērniem domāt.-R.:RaKa, 2005
12. Garleja R. Sociālā uzvedība patērētāja izvēles vadīšanā.-R.:RaKa, 2005
13. Groduma-Vīriņa D., Muižule D. Kā iepazīt sevi.-R.:RaKa, 2010
14. Keisments P.Mācāmies no savām kļūdām.-R.:RaKa, 2005
15. Latvijas Republikas Satversme
(22.07.2014.redakcija).Pieejams:<http://likumi.lv/doc.php?id=57980>
16. Liepiņa S. Speciālā psiholoģija.-R.:RaKa, 2005
17. Maļicka J. Piederības izjūta un mācību motivācija.-R.:RaKa, 2005
18. MerimaE.Dž. Psiholoģija (Skolotāja grāmata), I.,II.,III.,IV daļa.-R.:RaKa, 2005
19. Nucho, A.O., Vidnere, M. Garīgās veselības veicināšana-R: RaKa, 2002.
20. Ozoliņa-Nucho A., Vidnere M. Garīgāinteliģence: meklējumi un attīstība.-R.:RaKa, 2007
21. Pagraba E.Klases audzinātājam darbā ar vecākiem, bērniem un sevi pašu -R.:Pētergailis, 2006
22. Pļaveniece M., Škuškovnika D. Sociālā psiholoģija pedagogiem.-R.:RaKa, 2005
23. Puškarevs I. Attīstības psiholoģija.-R.:RaKa, 2005
24. Riņķis J. Intelektuālo spēju attīstīšana.-R.:RaKa, 2007
25. Tauriņa Ž. Skolēnu kompetenču pašvērtējums.-R.:RaKa, 2013
26. Vidnere M., Garleja R. Psiholoģijas un sociālās uzvedības aspekti ekonomikā.-R.:RaKa, 2005

PIEDERĪBA VALSTIJ

Mērķis: akcentēt skolēnu personisko lomu un uzdevumus ģimenes attiecībās, klases un skolas dzīves pilnveidošanā, piederības veidošanā savam novadam, pilsētai, reģionam un valstiskās apziņas stiprināšanā.

Uzdevumi:

- veidot pozitīvas attiecības starp ģimenes locekļiem, klases un skolasbiedriem;
- attīstīt iniciatīvu, prasmi uzņemties pienākumus un būt atbildīgam par to izpildi;
- apgūt prasmes sadarboties ar vienaudžiem un dažādu paaudžu cilvēkiem;
- izprast un respektēt citu cilvēku atšķirības un vajadzības;
- stiprināt patriotismu, lojalitāti un piederībuskolai, novadam, pilsētai, valstij.

Nr.	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem
1.	Ģimene un dzimta	•Apzinās savas saknes, ieguvumus un iespējamus apdraudējumus veselībai,	Latvijas un pasaules vēsture •Ir pieredze diskutēt par individuālo un kolektīvo atbildību vēsturē. •Izprot ētisko un vispārcilvēcisko

		<p>pašidentitātei un sociālajai identitātei.</p> <ul style="list-style-type: none"> •Izprot ģimeni kā sociālo grupu. Apzinās mīlestības un laulības nozīmi ģimenes veidošanā, nākamās paaudzes radīšanā. •Apzinās tikumības, atbildības un paškontroles nozīmi ģimenes veidošanā un dzīvē. •Izprot ģimenes nozīmi personības pilnveidē. 	<p>vērtību pārmantojamības nozīmi un nepieciešamību.</p> <p>Psiholoģija</p> <ul style="list-style-type: none"> •Skaidro iedzimtības un sociālās vides faktoru nozīmi indivīda attīstībā. •Raksturo bioloģisko un sociālo faktoru ietekmi uz personības īpašībām un kognitīvo spēju veicināšanu. <p>Veselība</p> <ul style="list-style-type: none"> •Novērtē ģimeni kā vienu no pamatvērtībām. •Izprot ģimenes lomu personības attīstībā.
2.	Piederība novadam/pilsētai	<ul style="list-style-type: none"> •Apzinās savas skolas nozīmi/tēlu vietējās kopienas izglītības un kultūrvides veidošanā, izjūt piederību tai. •Interesējas par dzimtās puses/novada/ pilsētas attīstības perspektīvām. •Lepojas ar piederību savai kopienai, meklē un saskata iespējas savas dzīves veidošanai novadā/pilsētā. 	<p>Latvijas un pasaules vēsture</p> <ul style="list-style-type: none"> •Ir interese par savas pilsētas, novada vēsturi un kultūru. <p>Politika un tiesības</p> <ul style="list-style-type: none"> •Izjūt piederību savai kopienai.
3.	Valstiskā identitāte	<ul style="list-style-type: none"> •Zina Latvijas veiksmes stāstus uzņēmējdarbībā, kultūrā, sportā u.c. jomās. •Ir lojāls Latvijas valstij, apzinās pilsoņa iespējas, pienākumus un atbildību, ir sabiedriski aktīvs un ieinteresēts valsts izaugsmē. •Ir interese par politiskajiem un sociālekonomiskajiem procesiem un notikumiem Latvijā, Eiropā, pasaulē. 	<p>Latvijas un pasaules vēsture</p> <ul style="list-style-type: none"> •Raksturo svarīgākos Latvijas un globālās vēstures virzienus. •Izprot Latvijas valsts rašanās apstākļus. •Ir pieredze analizēt daudzveidīgo sociālo, saimniecisko, ideoloģisko un ārpolitisko ietekmi uz Latvijas valstiskuma attīstību. Izprot Latvijas vietu tajos. •Spēj izteikt konstruktīvu kritiku un priekšlikumus dažādu valstisku problēmu risināšanai. •Izprot Latvijas valsts brīvību, patstāvību un demokrātiju kā neatņemamas valsts vērtības •Apzinās sevi kā valsts veidotāju. •Prot diskutēt par individuālo un kolektīvo atbildību vēsturē un mūsdienās.

			<p>Politika un tiesības</p> <ul style="list-style-type: none"> •Izzina tautas un nācijas veidošanos un kultūrvēsturisko mantojumu. •Analizē pilsoniskās sabiedrības un valsts sadarbības nepieciešamību dažādu viedokļu saskaņošanā un interešu konfliktu novēršanā. •Pauž savu nostāju par Latvijas sabiedrības konsolidāciju, valstiskuma saglabāšanu un attīstību, to nozīmi. <p>Ekonomika</p> <ul style="list-style-type: none"> •Prot raksturot Latvijas pastāvošo ekonomisko sistēmu.
4.	Nacionālā identitāte	<ul style="list-style-type: none"> •Zina Latvijas Kultūras kanonā nosauktās vērtības. •Izprot nacionālās pašapziņas būtību. 	<p>Latvijas un pasaules vēsture</p> <ul style="list-style-type: none"> •Izprot etniskās un nacionālās identitātes veidošanos Latvijā, Eiropā un pasaulē. •Analizē cilvēku nacionālo identitāti. •Raksturo Latvijas nacionālās idejas un kultūrautonomijas idejas rašanos. <p>Politika un tiesības</p> <ul style="list-style-type: none"> •Izprot pilsoņa atbildību un devumu savai valstij. •Saprot, ka patstāvīgi domājošs cilvēks var ietekmēt sabiedrības pārvaldīšanas norises. •Pēta etniskās un politiskās nācijas veidošanās īpatnības. <p>Kultūras pamati</p> <ul style="list-style-type: none"> •Apzinās kultūras mantojuma, tradīciju lomu un vērtību pasaules un Latvijas kultūrā. •Raksturo nacionālo kultūru iezīmes Latvijā un Eiropā. <p>Latviešu valoda un literatūra</p> <ul style="list-style-type: none"> •Izprot latviešu tautas garīgās kultūras vērtības.
5.	Multikulturāla vide	<ul style="list-style-type: none"> •Apzinās savu un respektē citu cilvēku pasaules redzējumu, novērtē starpkultūru dialoga nepieciešamību sadzīves, sociālpolitisku un sociālekonomisku problēmu risināšanā. •Prot izvērtēt sabiedrībā valdošos stereotipus un 	<p>Latvijas un pasaules vēsture</p> <ul style="list-style-type: none"> •Ir toleranta attieksme pret mūsdienu pasaules daudzveidību. <p>Psiholoģija</p> <ul style="list-style-type: none"> •Atpazīst izplatītos stereotipus, atšķir tos no personības īpašībām. <p>Politika un tiesības</p> <ul style="list-style-type: none"> •Spēj analizēt sociālo un kultūrintitāšu daudzveidību un pārklāšanos mūsdienu sabiedrībā.

		aizspriedumus pret dažādām minoritātēm un toleranti attiecas pret citādo/ atšķirīgo.	Kultūras pamati •Ir toleranti pret dažādām kultūrām, prot veidot pozitīvas attiecības ar dažādu kultūru un reliģiju pārstāvjiem.
--	--	--	--

Ieteicamā literatūra un informācijas avoti:

1. Alens Dž., NerneDž. Skolēnu izaugsmes veicināšana.-R.: Skolu atbalsta centrs, 2000
2. Andersone R. Pusaudžu sociālo prasmju veidošanās. -R.:RaKa, 2001
3. Baldiņš A., Raževa A. Skolas un ģimenes sadarbība.-R.:Pētergailis, 2002
4. Baldiņš A., Raževa A. Klases audzinātāja darbs skolēnu personības izpētē.-R.:Pētergailis, 2001
5. Balsons M. Kā izprast klases uzvedību.-R.:Lielvārds, 1995
6. Bērnu tiesību aizsardzības likums. (pieņemts Saeimā 19.06.1998.)Pieejams:
<http://likumi.lv/doc.php?id=49096>
7. Čehlova Z., Grinpauks Z. Skolēnu integratīvo prasmju veidošana.-R.:RaKa, 2005
8. DiķeV.,Krieviņš V. Es, ģimene, pasaule.-R.:RaKa, 1998
9. Kaņepāja-Vanaga E.,Vanags V. Jaunieša līdera rokasgrāmata.-R.: -2002
- 10.Kā veidot tradīcijas. Rokasgrāmata skolotājiem.–R.:Zvaigzne ABC, 2010
11. Keisments P. Mācāmies no savām kļūdām.-R.:RaKa, 2005
12. Kopmane P. Petermane L. Demokrātijas pieredze skolā.Pieredze. Teorija. Prakse.-R.:RaKa, 1999
- 13.Methodiskais līdzeklis “Skolas un ģimenes sadarbība”.–R:Valsts jaunatnes iniciatīvu centrs, 2009
- 14.Methodiskais līdzeklis “Svinēsim valsts svētkus!” –Valsts jaunatnes iniciatīvu centrs, 2009
- 15.Methodiskais materiāls “Cieņojamies Ministru kabinetā”.–R:Valsts kanceleja, 2013
- 16.Methodiskais materiāls “Stunda muzejā”.–R:Valsts izglītības satura centrs, 2013
- 17.Mūsdienīga skola -prieks, iespējas un atbildība.-LVAVA, 2004
- 18.Nīmante D. Klasvadība.–R:Zvaigzne ABC, 2007
- 19.Omarova.S. Cilvēks dzīvo grupā. Sociālā psiholoģija.-R.:Kamene, 1996
- 20.Plaude I. Sociālā pedagoģija.-R.:RaKa, 2005
- 21.Puškarevs I. Attīstības psiholoģija.-R.:RaKa, 2001
- 22.Rubana I.M. Mācīties darot.-R.:RaKa,2005
- 23.Sociālpedagoģiskās inovācijas: Teorija un prakse. 1.Rakstu krājums.-R.,1999
- 24.Špalleka R. Pubertāte. -R.:Tapals, 2004.
- 25.Špona A.Audzinašanas teorija un prakse. -R.:RaKa, 2001
- 26.Šteinerts R. Vispārīgā cilvēkmācība kā pedagoģijas pamats.-R.:RaKa, 2005
- 27.Latvijas Republikas Satversme (22.07.2014.redakcija) Pieejams:
<http://likumi.lv/doc.php?id=57980>

PILSONISKĀ LĪDZDALĪBA

Mērķis: veicināt skolēnu izpratni par indivīda un sabiedrības mijiedarbību, līdzatbildību par apkārtējiem procesiem un personīgās aktivitātes nozīmi sabiedrisko notikumu veidošanā un dzīves kvalitātes uzlabošanā.

Uzdevumi:

- apgūt prasmes iesaistīties daudzveidīgā sabiedriskajā darbībā un veidot priekšstatus parpilsoniskās līdzdalības iespējām;
- veidot izpratni par savām un citu tiesībām un pienākumiem un to ievērošanu;
- analizēt savu pieredzi un attīstīt kritisko spriestspēju par sabiedriskajiem procesiem, veidot tolerantu attieksmi pret citādo sev līdzās;
- attīstīt prasmes, atbildību un pilnveidot kompetences ilgtspējīgas attīstības jautājumos.

Nr.	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem
1.	Demokrātijas būtība un nozīme	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot Latvijas lēmējvaras, izpildvaras un tiesu varas institūciju darbību. • Zina nevalstisko organizāciju lomu demokrātijas principu stiprināšanā. 	<p>Politika un tiesības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apzinās demokrātijas nozīmi mūsdienu sabiedrībā. • Izprot likumdošanas, tiesu un izpildvaras darbības pamatprincipus un funkciju sadalījumu Satversmē.
2.	Tiesības un pienākumi	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot un ievēro savus pienākumus pret sabiedrību un valsti. • Zina un izprot cilvēktiesību normas. 	<p>Politika un tiesības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zina indivīda tiesības un pienākumus. • Izprot valsts tiesību, krimināltiesību, civiltiesību un administratīvo tiesību jomu galvenos uzdevumus un principus. • Izprot vecāku un bērnu savstarpējo tiesību un pienākumu būtību.
3.	Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes	<ul style="list-style-type: none"> • Zina un izprot savas pilsoniskās līdzdalības iespējas skolas un pilsētas/novada dzīves organizēšanā. • Zina un izprot savas pilsoniskās līdzdalības iespējas lēmumu pieņemšanas procesos valsts un Eiropas Savienības līmenī. • Apzinās iespējas piedalīties dažādās jauniešu nevalstiskās organizācijās. 	<p>Politika un tiesības</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ir iepazinies sabiedriski politisko aktivitāšu iespējās. • Izprot politiskās līdzdalības ietekmi un nozīmidemokrātijā. • Zina politiskās līdzdalības formas un veidusdemokrātiskā sabiedrībā. • Apzinās Latvijas iedzīvotāju ieguvumus un iespējas Eiropas Savienībā. Prot argumentēti formulēt savu viedokli, veidot personīgo attieksmi par aktuāliem politikas jautājumiem.

		<ul style="list-style-type: none"> •Prot argumentēt un izmantot publiskās runas prasmes. •Prot piedalīties lēmuma pieņemšanā un sadarboties. •Ir gatavs uzņemties atbildību. 	<p>Latvijas un pasaules vēsture</p> <ul style="list-style-type: none"> •Ir apguvis diskusijas prasmes par individuālo un kolektīvo atbildību vēsturē un mūsdienās. <p>Latviešu valoda (literatūra)</p> <ul style="list-style-type: none"> •Pārzina tēlainās izteiksmes līdzekļus.
4.	Brīvprātīgais darbs	<ul style="list-style-type: none"> •Izprot brīvprātīgā darba nozīmi. •Zina par brīvprātīgā darba iespējām savā pilsētā/ novadā, Latvijā, Eiropas Savienībā un pasaulē. •Ir motivēts veikt brīvprātīgo darbu. 	<p>Politika un tiesības</p> <ul style="list-style-type: none"> •Izprot pilsoņa atbildību un devumu savai valstij.
5.	Ilgspējīga attīstība	<ul style="list-style-type: none"> •Zina un apzinās galvenās ar globalizāciju saistītās problēmas pasaulē (konflikti un cilvēkdrosība, nabadzība, ilgtspējīga iepirkšanās, pārtikas krīze, migrācija un emigrācija, starpkultūru attiecības u.c.). •Apzinās izglītības piedāvājumu un pieejamību Latvijā un pasaulē. •Izprot masu mediju ietekmi un spēj analizēt un kritiski vērtēt informāciju. •Izprot katra cilvēka atbildību un iespējas uzlabot dzīves kvalitāti mijiedarbīgā pasaulē. 	<p>Ģeogrāfija</p> <ul style="list-style-type: none"> •Apzinās iedzīvotāju migrācijas procesā izveidojušās problēmas. •Ir iepazinis cilvēku dzīvesveida un tradīciju daudzveidību. •Izprot dažādu reliģisku un etnisku konfliktu cēloņus un sekas pasaules reģionos. •Izprot pārtikas nodrošinājuma problēmas attīstītās un attīstības valstīs. <p>Politika un tiesības</p> <ul style="list-style-type: none"> •Izmanto preses materiālus un vērtē sociālo grupu intereses saimnieciskajā dzīvē, valsts iekšpolitikajās attiecībās. <p>Bioloģija</p> <ul style="list-style-type: none"> •Apzinās un izprot dabas aizsardzības un dabas resursu (mežu, lauku, ūdeņu u.c.) racionālas izmantošanas nozīmiekosistēmu stabilitātes un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā.

Ieteicamā literatūra un informācijas avoti:

1. Autoru kolektīvs. Skolu jaunatnes kultūrintegrācija.-R.:RaKa, 2005
2. Andersone R. Pusaudžu sociālo prasmju veidošanās. Teorija. Pieredze. Prakse. -R.:RaKa, 2004
3. Dirba M. Mijkultūru izglītības daudzveidība.-R.:RaKa, 2005

- 4.Drivdāle-Karuškina S. Starptautiskais pilsoniskās izglītības pētījums Latvijā.-R.:Mācību grāmata, 2003
- 5.Gromska S. Pilsoniskā audzināšana.-R.:RaKa, 2012
- 6.Eiropas Komisija. Jūsu rokasgrāmata par Eiropas pilsoņu iniciatīvu. 2.izdevums.-Brisele:2012. Pieejams: http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/12_97-citizens-initiative-lv.pdf
- 7.Etniskā tolerance un Latvijas sabiedrības integrācija/ Pētījuma kopsavilkums.-R.:Baltijas Sociālo Zinātņu institūts, 2004
- 8.Es. Sabiedrība.Valsts. Rokasgrāmata pasniedzējiem pilsoniskajā izglītībā.-R.: Latvijas Pieaugušo izglītības apvienība, „Impresio”, 1999.
- 9.Grambergs M. Iedzīvotāji kā partneri. ESAO rokasgrāmata par informāciju, konsultācijām un sabiedrības līdzdalību politikas veidošanas procesā.-R.:Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija, 2003
- 10.Izglītība pārmaiņām: Ilgtspējīgas attīstības mācīšanas un mācīšanās rokasgrāmata.-R.:Vides Vēstis -2007
- 11.Jaunieši pārmaiņu sabiedrībās. Diskusiju ceļvedis.-UNICEF,2002
- 12.Jauns impulss Eiropas jaunatnei. Baltā grāmata.-R.: Valsts jaunatnes iniciatīvu centrs,2003
- 13.Jaunais skolotājs. Pārdomas un ieteikumi mūsdienu skolotājam/ Rakstu krājums.-R.:IAC, 2006
- 14.Kļaviņa S., Greiškālna I. Līdzdalības iespējas valsts pārvaldē. Rokasgrāmata nevalstiskām organizācijām un apņēmīgiem indivīdiem. -R.:Valsts kanceleja, 2006
- 15.Kristīgā ētika un morāle: Sabiedrības pamats.-R.:Marts, 1993
- 16.Lapiņa L., RudiņaV. Apgūsim demokrātiju. Skolotāja rokasgrāmata: interaktīvās mācīšanas metodes. -R.: Zvaigzne ABC, 1997.
- 17.Lasmane S. Ētika. -R.:Zvaigzne ABC, 1992
- 18.Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts. Jauniešu identitātes veidošanās un līdzdalība.-R.:2005. Pieejams: http://izm.izm.gov.lv/upload_file/jaunatne/petijumi/LSIF_jaunieshu_lidzdaliba_smal.pdf
- 19.Lenglija M. Pasaules reliģijas. -R.:Zvaigzne ABC,1997
- 20.Mauliņa D., Grīntāle I. Brīvprātīgā darba organizēšanas rokasgrāmata. -R.:Biedrība „brīvprātīgais.lv”Pieejams: http://izm.izm.gov.lv/upload_file/jaunatne/Rokasgramata_BD_brivpratigais-lv.pdf
- 21.Miķelsone L. Mācību metodes sociālajās zinībās. Teorija. Pieredze. Prakse.-R.:RaKa, 2002
- 22.Ose L., Falka S. Mācību līdzeklis“IepazīstiEiropasSavienībuunizmantosavasiespējas”,2015.Pieejams:<http://www.es.gov.lv/es-informacijas-sniedzeji/eiropa-skolas/macies-par-es/macibu-lidzekla-iepazisti-eiropas-savienibu-un-izmanto-savas-iespejas>
- 23.Paeglīte I. Pilsoniskās līdzdalības rokasgrāmata. Es piedalos.-R.:Latvijas pieaugušo izglītības apvienība, 2004.
- 24.Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas politika.-R.: Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāts,2006
- 25.Skolu jaunatnes kultūrintegrācija. Rakstu krājums. Pedagogu izglītības atbalsta centrs.-R.: RaKa, 1999
- 26.Tavas tiesības. -R.: Izglītības un zinātnes ministrijas Bērnu tiesību aizsardzības centrs,1997
- 27.Tolerances trenāžieros jeb ārvalstu jaunieši starp mums. Rokasgrāmata skolu pašpārvaldēm un Metodiskie ieteikumi jaunatnes lietu speciālistiem un direktoru vietniekiem audzināšanas darbā – R.:Latvijas Republikas Izlītības un zinātnes ministrija, 2012.

KARJERAS IZVĒLE

Mērķis: sekmēt skolēnos izpratni par izglītības lomu cilvēka dzīvē un veicināt mērķtiecīgu karjeras izvēli.

Uzdevumi:

- apzināties mācību, darba un saturīga brīvā laika pavadīšanas nozīmi karjeras izvēles procesā;
- veidot prasmi salīdzināt un samērot personiskos sasniegumus un īpašības ar tiem nosacījumiem, kas nepieciešami tālākai izglītības turpināšanai un savas karjeras veidošanai;
- attīstīt prasmes, kas nepieciešamas savas karjeras attīstības plānošanā, lai sekmīgi konkurētu darba tirgū.

Sadarbība ar pedagogu – karjeras konsultantu.

Nr.	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts
1.	Izglītības iespējas Latvijā un ārzemēs.	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas. • Izprot būtiskākos nosacījumus studijām ārzemēs. • Zina, kur meklēt informāciju par iespējām turpināt izglītību un ar to saistītajiem studiju fondiem, stipendijām, kredītiem u.c. gan Latvijā, gan ārvalstīs.
2.	Mūžizglītība.	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot nepārtraukta izglītošanās procesa un darba lomu un nozīmi savā dzīvē. • Apzinās izglītību kā vērtību. • Apzinās formālās un neformālās izglītības sniegtās iespējas
3.	Informācija par darba tirgu un tā attīstības tendencēm. Vietējo ekonomiku ietekmējošās tendences.	<ul style="list-style-type: none"> • Ir apzināta informācija par darba tirgus perspektīvām, kas ļauj izšķirties par attiecīga lēmuma pieņemšanu karjeras izvēlē. • Izprot nodarbinātības tendences mūsu valstī un pasaulē. • Ir gatavs pieņemt alternatīvus lēmumus karjeras izvēlē.
4.	Zinātnes un tehnoloģiju attīstība. Profesiju mainība un dažādība, pienākumi, darba devēju prasības.	<ul style="list-style-type: none"> • Ir iepazinās dažādas darbavietas, darba devēju prasības, darba pienākumus. • Pārzina darba meklēšanas procesu. • Apzinās profesiju mainību saistībā ar zinātnes un tehnoloģiju attīstības tendencēm pasaulē. • Izprot profesionālās ētikas pamatprincipus un prasības.
5.	Darbs ārzemēs.	<ul style="list-style-type: none"> • Zina par iespējām strādāt ārpus Latvijas un kur griezties pēc palīdzības, ja tas ir nepieciešams. • Ir informēts, kur meklēt ziņas par attiecīgās valsts darba likumdošanu.
6.	Karjeras izvēles plānošana. Individuālā karjeras plāna Izveide.	<ul style="list-style-type: none"> • Ir izvērtēta piemērotība izvēlētajai profesijai. • Ir apkopota informācija atbilstoši izvēlētajai profesijai.

		<ul style="list-style-type: none"> •Ir pilnveidotas plānošanas prasmes un veicināta spēja uzņemties atbildību par savu plānu īstenošanu. •Izzinātas izglītības vaidarba iespējas pēc skolas beigšanas, iegūstot informāciju par interesējošo profesiju/nodarbošanās veidu un izvēloties sev vēlamu.
--	--	---

Ieteicamā literatūra un informācijas avoti:

1. Akmeņkalna I., Kārklīšs A., Kalniņa I. Mērķtiecīga karjeras veidošana. Mācību metodika. –R.: LUMA, 2007
2. Akmeņkalna I., Kārklīšs A., Skutele D. Mērķu sasniegšana. –R.: LUMA, 2007
3. Alens Dž., Nerne Dž. Skolēnu izaugsmes veicināšana. Palīgs klases audzinātājam. –R.: Skolu atbalsta centrs, 2000
4. Baldiņš A., Raževa A. Klases audzinātāja darbs skolēnu personības izpētē. –R.: Pētergailis, 2001
5. Beloraga G. Par ko kļūt? Darba lapas par profesijām. –R.: Zvaigzne ABC, 2007
6. Daija Z., Panasina I. Veido savu karjeru pats! Grāmata patstāvīgai profesijas izvēlei. –R.: Profesionālās karjeras izvēlescentrs, 2000
7. Daiktere I. Mērķu izvirzīšana un sasniegšana. Mācību metodika. –R.: SIA LUMA, 2007
8. Dektereva N., Dorofjeva S., Vagele A., Zavjalova G. Interesantas idejas klases audzinātājam. –R.: RaKa, 2008
9. Dektereva N., Dorofjeva S., Vagele A., Zavjalova G. Mūsdienīga skolēna portfolio. –R.: RaKa, 2008
10. Ertelts B.J., Šulcs V. Karjeras konsultēšanas kompetences. –R.: VIAA, 2008, Vācija: RosenbergerFachverlag, 2007Pieejams: http://viaa.gov.lv/files/news/727/karjeras_kompetences_2008.pdf30
11. Karjeras atbalsta pasākumi riska grupu jauniešiem. Caur mācīšanos uz darbu. –R.: VIAA, 2011, Eiropas profesionālās izglītības attīstības centrs, 2010Pieejams: http://viaa.gov.lv/files/news/727/karjeras_atbalsta_pasakumi_2010.pdf
12. Karjeras attīstības atbalsts. Izglītība. Konsultēšana. Pakalpojumi. –R.: VIAA, 2008Pieejams: http://viaa.gov.lv/files/news/727/karjeras_attiistiibas_atbalsts_2008.pdf
13. Karjeras iespēju izpēte / Metodisks palīglīdzeklis skolotājiem, klašu audzinātājiem profesionālās orientācijas darbā. –R.: PIAP aģentūra, 2003Pieejams: http://www.viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/euroguidance_sadala/klasu_audzinatajiem/
14. Karjeras izglītība skolā. Pieredze 2009. –R.: VIAA, 2010Pieejams: http://viaa.gov.lv/files/news/727/karjeras_izgliitiiba_skolaa_2010.pdf
15. Karjeras izglītība 10. –12.klasei. Skolotāja rokasgrāmata. - R.: PIAA, 2006Pieejams: http://www.viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/euroguidance_sadala/klasu_audzinatajiem/
16. Karjeras konsultēšanas metodes. –R.: VIAA, 2009, Bukareste: InstituteofEducationalSciences, Euroguidance, 2007Pieejams: http://viaa.gov.lv/files/news/727/karjeras_kons_metodes.pdf
17. Karjeras plānotājs. Metodiski ieteikumi. –Jelgava: PKIC, 2007
18. Karjeras Ziņas. –R.: VIAA karjeras atbalsta departamenta ziņu izdevums.Pieejams: http://viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/euroguidance_sadala/kad_zinu_izdevumi/
19. Korna. E. Karjeras izglītība. Tukuma 2.vidusskolas pieredze. –R.: RaKa, 2011
20. Kurš mācību priekšmets man vislabāk patīk? Padomi veiksmīgai karjeras izvēlei. –R.: VIAA, Karjeras atbalsta departaments, 2008Pieejams: http://www.viaa.gov.lv/lat/karjeras_atbalsts/euroguidance_sadala/klasu_audzinatajiem/
21. Perija N., Zarks Z. Karjeras veidošanas mācību programma vidusskolas skolēniem. –R.: PKIVA.

22. Pīvijs V. Sociodinamiskā konsultēšana. Praktiska pieeja nozīmes veidošanai. ASV: Taosas institūta izdevniecība, 2004, R.: VIAA, 2011 Pieejams: http://viaa.gov.lv/files/news/727/38262_viaa_pivijs_2012_f.pdf
  23. Profesiju aprakstu katalogs.–R.: PKIVA, NVA., 2007, 2012 Pieejams: http://www.nva.gov.lv/karjera/docs/profesiju_aprakstu_katalogs_A4.pdf; http://www.nva.gov.lv/docs/pak_2012.pdf
  24. Profesiju definīciju katalogs.–R.: PKIVA, 2007 Pieejams: <http://jvmv.lv/f/uploads/profesiju-aprakstu-katalogs-A5.pdf>
  25. Profesiju klasifikators.–R.: Latvijas Vēstnesis, 2006 Pieejams: <http://www.lm.gov.lv/text/80>
  26. Rubana I.M. Mācīties darot.– R.: RaKa, 200
  27. Stabiņš J., Pupinš M. Ieteikumi karjeras veidošanai. / Mācību līdzeklis sociālajās zinātnēs.–R.: RaKa, 2008
  28. Starptautiskā karjeras atbalsta metodikas rokasgrāmata darbam ar grupu. 2. izd. -Vīne: 2012 Pieejams: http://viaa.gov.lv/files/news/727/viaa_naviguide_interactive.pdf
  29. Templers R. Veiksmīgas karjeras likumi.–R.: Zvaigzne ABC, 2007
  30. Veiksmīgas karjeras anatomija.–R.: Lietišķās informācijas dienests, 2009
Videomateriāli
    1. Atrodi savu ceļu! Karjeras un izglītība iespējas būvniecības nozarē. Atrodi savu ceļu! Karjeras un izglītība iespējas elektrotehnikas un elektronikas nozarē. Atrodi savu ceļu! Karjeras un izglītība iespējas ķīmijas un farmācijas nozarē. Atrodi savu ceļu! Karjeras un izglītība iespējas mašīnbūves un metālapstrādes nozarē. Atrodi savu ceļu! Karjeras un izglītība iespējas meža nozarē. –DVD: VIAA.
    2. Iepazīsti izglītības un darba pasauli.–CD –ROM: PIAP.
    3. Iepazīsti un izvēlies! Virtuālais ceļvedis: Daugavpils Universitāte, Latvijas Lauksaimniecības universitāte, Liepājas Pedagoģijas akadēmija, Rēzeknes augstskola, Ventspils Augstskola, Vidzemes Augstskola.–CD.
    4. Izglītība Latvijā 2008–CD: STA.
    5. Kurp doties? Ķīmiķis. Farmaceits. Mikrobiologs. (TV raidījumi) Nākotnes aprēķins. (īsfilma)–DVD: biedrība „Jauniešu konsultācijas”, 2006
    6. Kurp doties? Farmaceits. Vides speciālists. Mārketinga speciālists.–DVD: biedrība „Jauniešu konsultācijas”, 2007
    7. Karjeras iespējas Latvijā. RSEBAA. AIESEC. –CD.
    8. Labklājības ministrijas pētījumi. ES struktūrfondu Nacionālās programmas „Darba tirgus pētījumi” projekts. –CD.
    9. Mana karjera. Mana karjera manās rokās. Autoceļu būvniecība. Mana karjeras –manās rokās. Enerģētika. –CD: SIA „AGD GRUPA”, IZM ISEC.
    10. Profesionālās darbības jomas Latvijā. –DVD (1., 2. disks), VHS: PKIVA.
    11. Progresīvās profesijas. –CD: PKIVA, Labklājības ministrija, projekts „Profesiju segregācijas cēloņu mazināšana”
    12. Studijas datorikas nodaļā. Fragments no LTV7 raidījuma „Aktualitātes”. (13.04.2008.) –CD (.mpg): SIA „AGD GRUPA”
- Interneta resursi:
1. www.europass.lv/ - CV standarts “Europass”
  2. <http://jaunatne.gov.lv/lv> informatīvi materiāli par konkursiem un brīvprātīgo darbu
  3. www.niid.lv - nacionālā izglītības iespēju datu bāze
  4. <http://www.nva.gov.lv/karjera/> - informatīvie un metodiskie materiāli sevis, profesiju un izglītības iespēju izpētei, ieteikumi karjeras plānošanai
  5. www.prakse.lv - prakses, darba, brīvprātīgā darba vakances jauniešiem, informācija par profesijām un izglītības iespējām

6. www.profesijupasaule.lv – profesiju paraksti, intervijas ar profesionāļiem, darba vides fotogalerijas, profesiju apguves iespējas.

VESELĪBA UN VIDE

Mērķis:

Rosināt skolēnus ievērot veselīgu dzīvesveidu un izprast apkārtējo vidi kā nosacījumu dzīves kvalitātes nodrošināšanai.

Uzdevumi:

- iegūt augstu pašapziņu un pozitīvu pašnovērtējumu (justies labi “savā ādā”, prast rūpēties par sevi un savu ķermeni);
- apgūt iemaņas un prasmes, kas palīdzētu pieņemt atbildīgus lēmumus savai fiziskai, psihiskai un sociālai attīstībai;
- atbilstoši rīkoties ar atkarību izraisošo vielu (tabaka, alkohols, narkotiskās, psihotropās, kā arī jaunās psihoaktīvās vielas u.c.) lietošanu saistītās situācijās vai nonākot saskarē ar atkarību izraisošiem procesiem (azartspēles, jaunās tehnoloģijas u.c.);
- veidot pozitīvu attieksmi pret apkārtējo vidi.

Nr.	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts
1.	Mikrovides veidošana ģimenē (pienākumi ģimenē, tradīcijas ģimenē u.c.)	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot indivīda lomu ģimenē –jebkurš ģimenes loceklis ir ģimenes daļa un ir atbildīgs cits par citu. Izprot atbildības nozīmi kopā sadzīvošanā. • Zina un izprot potenciālo vecāku atbildību par pēcnācēju veselību un atbildību par bērnu prenatalajā posmā. • Izprot ģimenes plānošanas nozīmi. • Apzinās pienākumus ģimenē. Apzinās, kā vecāku savstarpējās attiecības ietekmē bērna pašsajūtu ģimenē. • Izprot un spēj novērtēt ģimenes tradīciju lomu personības attīstībā un ģimenes stiprināšanā.
2.	Personīgā atbildība par veselības un savas dzīves kvalitāti	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās veselības un dzīvības kā vērtības nozīmi. • Ir prasme novērtēt savu veselību un dzīvesveidu, sekot savam veselības stāvoklim. • Ir prasme palīdzēt otram dažādās dzīves situācijās. Ir atbildīgs par savu un citu cilvēku veselību un dzīvību, tostarp saistībā ar atkarību izraisošo vielu lietošanu. • Zina savus pienākumus un tiesības attiecībā uz atkarību izraisošo vielu lietošanu.
3.	Risks un tā iespējamās sekas	<ul style="list-style-type: none"> • Spēj novērtēt riska pakāpi. Ir prasme analizēt, izprast sakarību starp nevajadzīgu riskēšanu un nelaimes gadījumu, tostarp attiecībā uz alkohola, narkotisko, psihotropo, kā arī jauno psihoaktīvo vielu un tabakas izstrādājumu lietošanu. Spēj novērtēt risku savā rīcībāun uzvedībā. • Ir atbildīgs par savu un sev līdzās esošo cilvēku drošību. Prot novērtēt situāciju un atbilstoši rīkoties.

		<ul style="list-style-type: none"> • Izprot saules un mākslīgā starojuma (solārija) negatīvo ietekmi uz ādu, zina kā pasargāt ādu no saules negatīvās ietekmes
4.	Darba drošība veselības aizsardzības nolūkos. Pirmā medicīniskā palīdzība.	<ul style="list-style-type: none"> • Zina darba drošības pamatelementus. Prot sniegt pirmo medicīnisko palīdzību.
5.	Veselīgs uzturs	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot veselīga uztura nozīmi cilvēka dzīvē. • Prot plānot savu ikdienas ēdienkarti, pilnvērtīgi un sabalansēti izvēloties pārtikas produktus. Apzinās sekas, kas saistītas ar nepareiza uztura izraisītām saslimšanām.
6.	Medicīniskās apskates un profilaktiskās vakcīnas	Rūpējas par savu veselību, izmantojot valsts apmaksātās medicīniskās apskates un vakcināciju.
7.	Ekoloģija	Izprot vides un sabiedrības mijiedarbību.

Ieteicamā literatūra un informācijas avoti:

1. Adamaite I., Bērziņa I. Starp mums, vecākiem, runājot. Par atkarības problēmām ģimenē un sabiedrībā.-R.: Lielvārds, 2002
2. Adamaite I. Kur slēpjas atkarība?-R.: Zvaigzne ABC, 1998
3. Adamaite I., Stirna A., Vārpa I., Atkarības profilakse.-R: b/o v/u Narkoloģijas centrs, 2000
4. Apturi vardarbību.-R.:Latvijas Sarkanais Krusts, 2005
5. Azarovs J. Ģimenes pedagoģija. –R.:Zvaigzne,1986
6. Āltonene U. Pusaudžu sekss. –R.: Sprīdītis, 1991.
7. Balsons M.Kā izprastklases uzvedību. –Lielvārde: Lielvārds, 1996
8. Borins E.P. Smēķēšana, alkohols un uztura mācība. –R.:Sorosa fonds –Latvija, 1995
9. Borzovs J. u.c. Darbs ar datoru un jūsu veselība. Informatīvais materiāls datoru lietotājiem. -R.: Labklājības ministrija, Valsts darba inspekcija.
10. Dzīves derīguma termiņš: mācību videofilma.-R.: Rīgas Dome, Rīgas atkarības profilakses centrs, Sabiedrības veselības aģentūra, Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs, 2008
11. Fords Dž.B. Cilvēka ķermenis. Enciklopēdija jaunatnei. –R.: Belithapress. Kolibri, 1994
12. Glikasa O. Augsim veseli.-R.: Zvaigzne, 1996
13. Golubeva A., Lazdiņa S., Zavadskis A. Skolas incidenti, kas saistīti ar apreibinošo vielu lietošanu, izplatīšanu, aizdomām-R.: Sabiedrības integrācijas fonds, 2005
14. Kas ir veselības mācība.-LVAVA, 2004
15. Karpova Ā. Ģimenes psiholoģija. –R.: RaKa,2000
16. Kondrāte I., Kuņicka I., Rocēna I., Jātniece I. Pusaudžiem par intīmo. Rokasgrāmata skolotājiem.-R.: ANO Attīstības programma, IZM, 2003
17. Kondrāte I., Kuņicka I., RocēnaI., Jātniece I. Pusaudžiem par intīmo. Aktivitātes darbam klasē.-R.: ANO Attīstības programma, IZM, 2004
18. Krūzmētra M. Ģimenes socioloģija. –R.,1993
19. Metodiskais līdzeklis pedagogiem un vecākiem “Darbs ar sociālā riska grupas bērniem un jauniešiem atkarību profilaksē” –R.: Valsts izglītības satura centrs, 2015
20. Metodiskais materiāls“Veselības izglītība vispārējā vidējā un profesionālajā izglītībā”-R.: Valsts izglītības satura centrs, 2013
21. Mias dienasgrāmata. -R.:B/O V/U Narkoloģijas centrs, 2000
22. Nāves mušpapīrs: mācību videofilma. –B/O V/U Narkoloģijas centrs, 2000
23. Nucho A.O, Vindere M. Garīgās veselības veicināšana. Psiholoģija izglītībai.-R.: RaKa, 2002

24. Paiks G., Selbijs D. Pasaule ienāk klasē.-R.:LU Ekoloģijas centra apgāds VIDE, 1998
25. Pārmaiņu laiks: mācību videofilma latv. val., 20 min
26. Pirmā palīdzība. Novērtēšana. Ārstēšana. Prasmes.-R.: Jumava; 2002
27. Plotnieks I. Psiholoģija ģimenē. –R.: Zvaigzne,1988
28. Puškareva I. Par smēķēšanu, alkoholismu, narkomāniju –Lielvārde: Lielvārds, 1996
29. Rubene I.M.. Ēd vesels! –R.:Zaļais circenis, 1998
30. Sauka M. Es kļūstu pieaudzis. –R.: SIA Atols,1997
31. Seksualitāte un kontracepcija: mācību videofilma latv.val.,10 min.
32. Skolas politika apreibinošo vielu lietošanas profilaksē.-R.: SFL un Valsts bērnu tiesību aizsardzības centrs., 2000
33. Skolēni un narkotikas.-R.: ANO Narkotiku kontroles programma, 2001
34. Slazds: animācijas filma. –R.: B/O V/U Narkoloģijas centrs,2000
35. Tūna A., Kalniņš A. Es pasaulē, 1. un 2. daļa –Lielvārde: Lielvārds, 1995
36. Vadlīnijas vienaudžu izglītībā HIV/ AIDSun reproduktīvā veselībā.-R.:ANO Attīstības programma, IZM, 2003
37. Vide un mūsu sabiedrība.-R.: SFL, 1996
38. Viss būs tieši tā, kā tu vēlies: mācību videofilma vidusskolēniem latv. val., 20 min.
39. Zavadskis A.,Lazdiņa S., Kunda I. „Savādāks bērns skolā”-kā sniegt nepieciešamo atbalstu.-R.: Artekoms, 2003
40. Ziemassvētku brīnums: mācību videofilma par grūtniecību, dzemdībām un pēcdzemdību periodu latv.val., 20 min.
41. Pašnāvību novēršana: informatīvais materiāls skolotājiem un citiem skolu darbiniekiem.R.: Slimību profilakses un kontroles centrs, 2013
42. Latvijas skolēnu veselības paradumu pētījums, 2009./2010.māc.g. aptaujas rezultāti un tendences - R.:Slimību profilakses un kontroles centrs, 2012.
43. Social determinants of health and well-being among young people. Health behaviour in school-aged children (HBSC) study: international report from the 2009./2010 survey, WHO, 2012
44. Starptautiskais jauniešu smēķēšanas pētījums. 2011.gada aptauja Latvijā. R.: Slimību profilakses un kontroles centrs, 2012
45. Bērnu antropometrisko parametru un skolu vides pētījums Latvijā. –R: Veselības ekonomikas centrs, 2011
46. Pētījums par Latvijas jauniešu bērībā gūto nelabvēlīgo pieredzi, 2011. –R.: Slimību profilakses un kontroles centrs, 2012
47. Latvijas iedzīvotāju veselību ietekmējošo paradumu pētījums 2012.–R.: Slimību profilakses un kontroles centrs, 2013
48. Iedzīvotāju reproduktīvā veselība. Pārskats par situāciju Latvijā (2003.-2011.) –R.: 2011
49. Slimību profilakses un kontroles centra mājas lapa –www.spkc.gov.lvsadaļas „Informatīvie izdevumi“, „Veselības veicināšana“, „Publikācijas“, „Pētījumi un ziņojumi“
50. Veselības ministrijas mājas lapa –www.vm.gov.lvsadaļa “Tava veselība”, “Veselīgs un aktīvs dzīvesveids“, „Veselīgs uzturs“
51. Valsts izglītības satura centra mājas lapa –www.visc.gov.lvsadaļa „Vispārējā izglītība“ –, „Izglītības saturs“ –, „Metodiskie materiāli“

DROŠĪBA

Mērķis:

Veidot skolēnos izpratni par drošības jautājumu apgaves nepieciešamību un ievērošanu ikdienā savas un citu drošības un veselības saglabāšanā.

Uzdevumi:

- rosināt izpratni par drošību dažādās situācijās;
- attīstīt prasmes novērtēt drošību un rīkoties dažādās situācijās;
- sekmēt skolēnu atbildību lēmumu pieņemšanā savas un līdzcilvēku drošības nodrošināšanā.

Nr.	Stundu temati	Plānotais sasniedzamais rezultāts
1.	Satiksmes drošība un atbildība	Apzinās savu lomu un atbildību satiksmes kustībā kā jebkura veida satiksmes dalībnieks (gājējs, pasažieris, transporta līdzekļa vadītājs)
2.	Rīcība, atbildība un līdzatbildība sadzīves un ekstremālās situācijās	<ul style="list-style-type: none"> • Prot rīkoties sadzīves un ekstremālās situācijās. Apzinās savu atbildību un līdzatbildību ārkārtas situācijās. • Zina un ievēro tiesību aktus, kuri nosaka drošības noteikumus.
3.	Seksuālās vardarbības, nelegālās cilvēku tirdzniecības un prostitūcijas risks.	Zina par cilvēktirdzniecības draudu iespējam. Prot atrast nepieciešamo informāciju un palīdzību, lai izvairītos no riska situācijām.

Ieteicamā literatūra un informācijas avoti:

1. Beloraga G. Drošība dažādās situācijās.-R.: Zvaigzne ABC, 2003
2. Ceļa zīmju komplekts. CSDD
3. Civilā aizsardzība. Civilā aizsardzība Minimālās prasības civilās aizsardzības kursa saturam vispārējā un profesionālajā izglītībā.–R.: Valsts izglītības satura centrs, 2011
4. Drošība internetā. Rokasgrāmata skolotājiem.-Latvijas Interneta asociācijas Drošāka interneta centrs „Net-Safe Latvia”, 2010
5. Falka S.,Ničiporčika-Guseva R., Romanovska G. Drošība uz ceļa. Skolotāja rokasgrāmata.– R:Valsts izglītības satura centrs, 2009
6. Golubeva A. Skolēnu drošība. Nelaimes gadījumi. Pirmā palīdzība.-Lielvārde:Lielvārds, 1998
7. Katram bērnam drošību. –R.: Bērnu un ģimenes lietu ministrija, 2004
8. Ko darīt, ja...Jautājumi un atbildes par dažādām situācijām skolas vidē.–R.: Valsts izglītības satura centrs, 2012.
9. Mācību filma velosipēdistiem. CSDD
10. Mācību materiālu komplekts Sargā sevi! -R.: SAC,2002
11. Metodiskie materiāli „Esi redzams!”.-R.: CSDD
12. www.112.lv
13. www.csdd.lv
14. www.emergency.lv
15. www.vugd.gov.lv

KLASES AUDZINĀTĀJA DARBA ATSKAITE
Skat. 1.pielikumā

Izglītības metodiķe audzināšanas darbā

Maruta Krustāne

Austrumlatvijas Tehnoloģiju vidusskolas

.....klases audzinātājas

.....

atskaite par audzināšanas darbības programmas izpildi

2020./2021.m.g.

1. Klases kolektīva vispārīgs raksturojums

Mācību gada sākumā

Skolēnu skaits

1.semestra sākumā..... ..

1.semestra beigās.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Mācību gada beigās

Skolēnu skaits mācību gada beigās.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. KLASES AUDZINĀTĀJA PAŠVĒRTĒJUMS

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Aktuālie un risināmie jautājumi nākamajā mācību gadā:

- .....
- .....
- .....

3. AUDZINĀŠANAS PROGRAMMAS IZPILDE

Apkopojums par katru klasi skatāms izklājlapās un izprintētajā materiālā kā pielikums!